

Sammendrag fangster i Tanavassdraget i 2017

Det er beregnet at det ble fanget 60 962 kg laks i Tanavassdraget i 2017, hvorav 349 kg (0,6 %) av fangsten ble gjenutsatt. Fangstfordelingen mellom norsk og finsk uttak av laks var på 50/50 %. Basert på den norske fangsten var gjennomsnittsvekten på rekordhøye 5,5 kg. Det var relativt gode fangster av storlaks sammenlignet med de siste årene, men reduksjon av mellom-, og smålaks. Dette var første året under den nye Tanaavtalen; overenskomst om fisket i Tanavassdraget mellom Norge og Finland. Avtalen har medført betydelige reduksjoner i tilgang på fiske særlig for lokale garnfiskere og tilreisende fiskere. Den svært høye vannføringen i vassdraget preget hele fiskesesongen.

Fiskesesongen 2017

Fiskesesongen 2017 ble svært preget av en vannføring som man manglet sidestykke i manns minne. Isgangen i Tanaelva var sein sammenlignet med de siste årene, og isen gikk f. eks førts 25. mai i Polmak.

Isgang i Tanavassdraget, isen sprekker opp i Polmak 24. mai til venstre, og istransport i Bildánguika øverst i Storfossen 27. mai til høyre (Foto: Narve Stubbraaten Johansen).

Den høye vannføringen holdt seg utover sommeren med flere sommerflommer. Flere fiskere uttalte at det nærmest var vårflom gjennom det meste av fiskesesongen (fig 1).

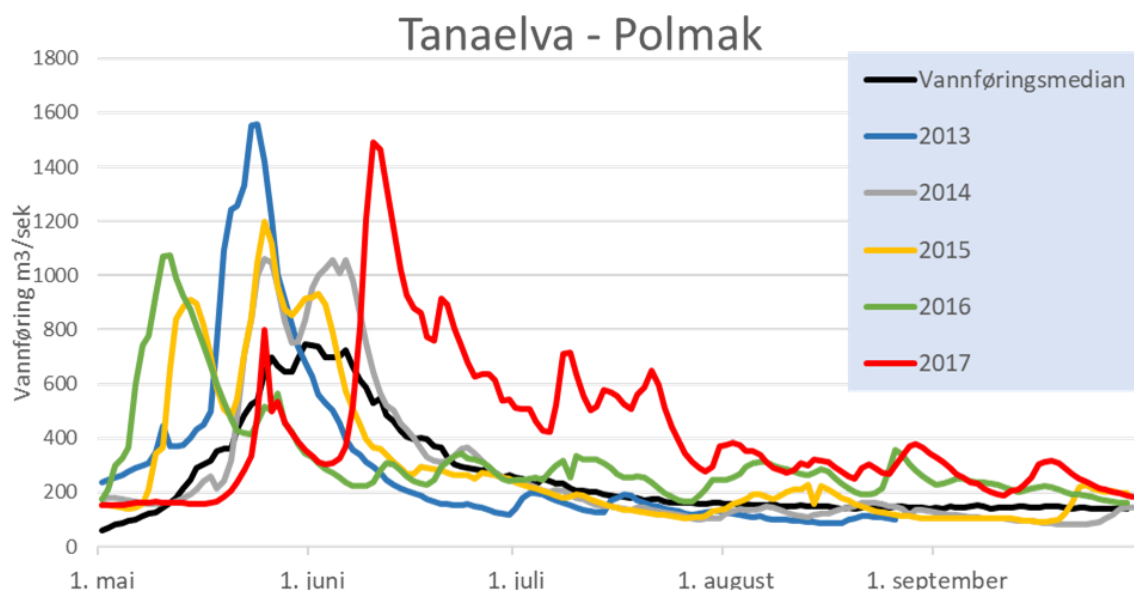

Fig 1: Vannføring i Tanaelva ved Polmak somrene 2013-2017, samt vannføringsmedian basert på sesongene 1950-2010. Data er hentet fra Norges vassdrags- og energidirektorat - NVE sin målestasjon ved Polmak.

Kortsalget og fangstrapportering

Det ble solgt 1 343 sesongkort til lokale fiskere fra Karasjok og Tana. Av disse ble 1 288 solgte til voksne, 48 til ungdom (16-18 år) og 7 skrevet ut gratis til barn og ungdom som ikke var fylt 16 år. Til sammen 223 av sesongene ble solgt til personer som har garnfiskerett i vassdraget.

En viktig endring i den nye Tanaavtalen er reduksjonen i salget av fiskedøgn til tilreisende fiskere. Hvert av landene kan selge inn til 11 000 døgnkort på grensestrekningen nå. Mens finsk side solgte drøyt 10 000 fiskedøgn, endte man på 4 796 fiskedøgn på norsk side. Totalt sett ble turistfisket på grensa mer enn halvert i forhold til året før. Salget av fiskedøgn i den nedre norske del av Tanaelva og de norske sideelvene ble også redusert til henholdsvis 847 og 750 fiskedøgn.

Samlet rapporteringsandel for alle fiskekort var på 93 %, en liten økning side forrige sesong (tab 1).

Tabell 1: Oversikt over antall solgte fiskekort, antall rapporterte kort og rapporteringsandel.

Rapporteringsandelen er oppgitt for antall kort. Tilreisende fiskere kan kjøpe flere fiskedøgn på et kort, og en fisker kan ha mange kort i løpet av en sesong.

Korttype	Solgte kort	Rapporterte kort	Rapporteringsandel
Laksebrev	223	221	99 %
Sesongkort	1 133	1 055	93 %
Tilreisende	3 860	3 558	92 %
Samlet	5 216	4 834	93 %

Laksefangsten i perioden 1972-2017

Samlet laksefangst i 2017 var på 61 tonn laks. Det er gjort beregninger av den samlede fangsten i vassdraget siden 1972. Vurderingene fra den første delen av perioden er basert på en lavere rapporteringsandel, og metoden for beregningene er endret flere ganger i løpet av perioden. Den beregnede fangsten fra de siste årene er derfor ikke direkte sammenlignbar med den beregnede fangsten fra de første årene i perioden. Rapporteringen fra de siste årene har vært god og beregningene gir sannsynlig et reelt bilde av fangsten.

Beregningen av fangsten av laks i 2017, er den laveste i perioden siden 1972 (fig 2). Gjennomsnittlig årlig fangst etter 1972 er 123,6 tonn, og for de siste 10 årene; 86,8 tonn. Den lave fangsten må sees i sammenheng med reguleringen av fisket, og ikke minst den spesielt høye vannføringen.

Fangstfordelingen mellom Norge og Finland ble som ventet endret i retning av at en større andel av fangsten ble tatt på norsk side i forhold til de siste årene. I 2017 var det helt jevn fordeling mellom den norske og finske fangsten (50/50), og på norsk side ble det fanget 5 552 laks på til sammen 30 556 kg.

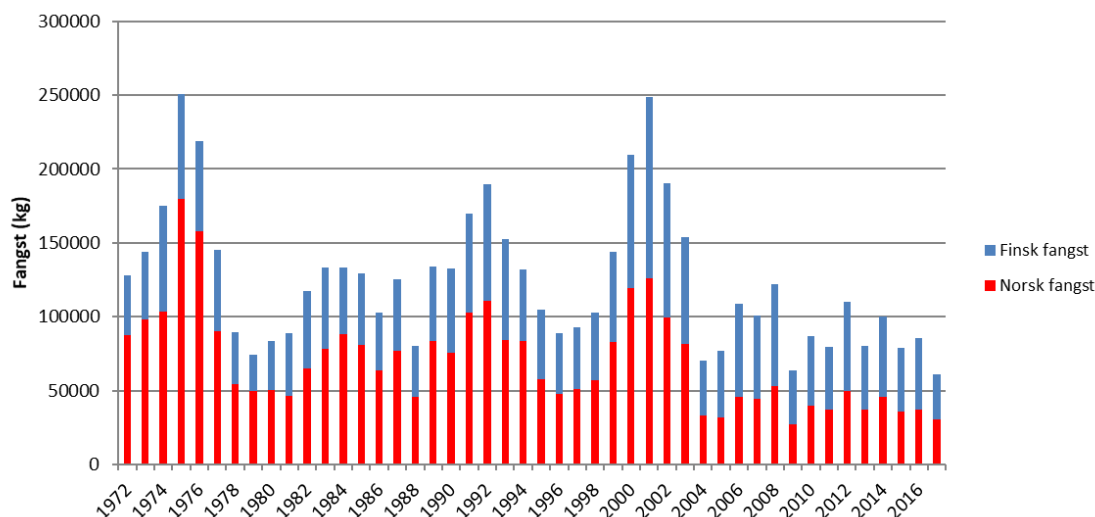

Fig 2: Beregnet norsk og finsk laksefangst i Tanavassdragnet i perioden 1972-2017 basert på vekt (kg).

Fangstfordeling mellom fiskergrupper

Over flere år har litt mere enn halvparten av laksefangsten i Tanavassdragnet blitt fanget på stang. I 2017 var det en betydelig dreining mot at en mye større andel ble fanget på stang (72 %). Fangsten gjort på garnredskapene drivgarn, stengsel og stågarn var henholdsvis 8, 8 og 12 % (fig 3).

Dreiningen i fangsten skjer på tross av at fiskeintensiteten for tilreisende fiskere på grensestrekningen ble halvert i forhold til året før. Den helt spesielle vannføringen gjorde særlig at stengselsfisket ikke kunne utøves normalt. Forholdene var heller ikke gode under drivgarnsfisket, samtidig som dette fisket var betydelig regulert.

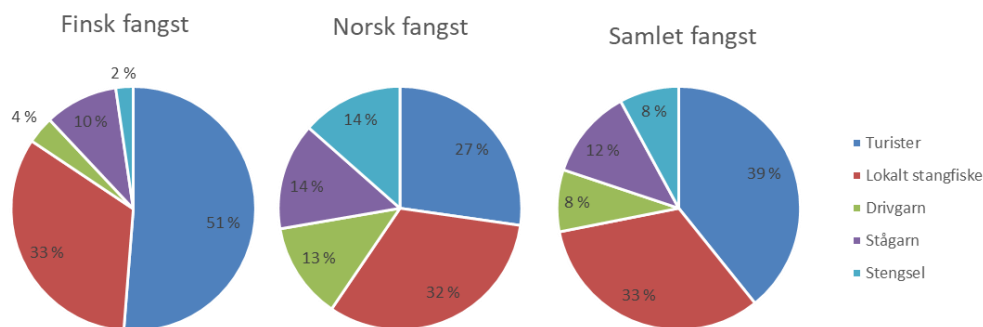

Fig 3: Fangstfordeling basert på vekt fordelt på ulike fiskeredskaper og fiskegrupper på finsk og norsk side, samt samlet sett for Tanavassdragnet i 2017.

Fangstfordeling i vassdraget

Det fanges mest laks i selve Tanaelva, totalt sett 53 tonn (87 % av fangsten i hele Tanavassdragnet). Det ble som de foregående årene tatt mye mer laks på grensestrekningen av Tanaelva, enn i den nedre norske delen av Tanaelva (fra Polmak og ned), henholdsvis 38,8 og 14,2 tonn.

Fangsten i de norske sideelvene var samlet sett på 888 laks på 4 667 kg, som lite i forhold til de foregående årene. Dette må særlig sees i sammenheng med den vanskelige fiskesesongen og mindre aktivitet blant fiskerne.

Storlakseåret 2017

I den norske fangsten var det en liten økning av storlaks (laks over 7 kg). Samtidig var det reduksjon i fangst av både mellom- (3-7 kg) og smålaks (under 3 kg). Gjennomsnittsvekta økte dermed til 5,5 kg. Selv om det fanges mye storlaks i Tana, utgjør som regel smålaksen den største andelen av fangsten (basert på antall laks). I 2017 utgjorde imidlertid smålaksefangsten kun 1/3 av totalen (fig 4).

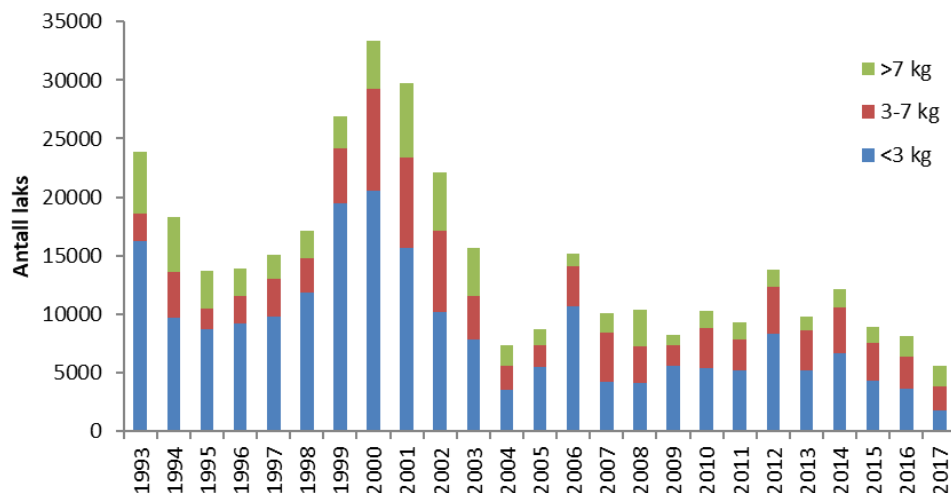

Fig 4: Beregnet norsk laksefangst i Tanavassdraget basert på antall laks i størrelsesklassene små-, mellom- og storlaks for perioden 1993-2017.

Det ble meldt om spesielt gode fangster av de største laksene. Til sammen ble det rapportert om 24 laks over 20 kg i det norske fisket. Den største av dem alle ble vei til 27,5 kg/129 cm og ble fanget i et stågarn nedenfor Storfossen (se forsidebildet)

Mye laksestøing i hele juni

Mange fiskere fortalte om rekordmye vinterstøing i fangstene på våren. Dette er laks som gytt i vassdraget året før. Mengden støing som fanges på våren er avhengig av blant annet mengde laks som deltok i gytinga året før og tidspunktet for isgang og vårflom.

Fisket utover sommeren i 2016 var vanskelig, siden vannføringen var relativt høy og varierende også da. Beskatningen var trolig noe lavere enn i et gjennomsnittså. Samtidig viser overvåkingen at oppgangen av mellom, og trolig stolaks, var relativt bra. Gytebestanden har trolig vært relativt stor i deler av vassdraget, og det var dermed mye laks som stod på elva over vinteren.

I sesonger som denne med sen isgang og vårflom vandrer støingene senere ut, og i år ble det fanget støing gjennom hele juni. Selv om TF har vedtatt at all fangst av støing skal rapporteres, er det fortsatt få som rapporterer denne fangsten. Blant de som har gjort det, meldte en stangfisker om fangst av hele 60 vinter-støinger, og flere drivgarnsfiskere fortalte også om stor fangst av støing.

Vinterstøingene kommer for øvrig som regel tilbake til vassdraget et år etter de vandret ut. De kalles da flergangsgytende laks, og de gir et viktig bidrag til gytingen da. Med mye støinger våren 2017, har vi dermed et berettiget håp om stor oppgang flergangsgytende laks i 2018.

All fangst av vinterstøinger skal for øvrig gjenutsettes.

Invasjon av pukkellaks

Sesongen ble helt spesiell med tanke på oppgang og fangst av pukkellaks, også kalt russerlaks. Dette er en fremmed art som har blitt etablert i russiske elver i Kvitsjøen og på Kolahalvøya etter et langvarig etableringsprogram som pågikk fra 1950-tallet og frem til 2001. Det ble rapportert om fangst av 952 pukkellaks fra det norske fisket i vassdraget. Selv om det har vært betydelige fangster tidligere, blant annet i 2007, utmerket altså året sesong seg. Det er meldt om svært store fangster også i sjølaksefisket og fra elver i Øst-Finnmark. Det er dessuten fanget betydelige mengder pukkellaks i elver langs hele Norgeskysten, og dessuten nedover i Europa. I enkelte sesonger på 1960- og 1970 tallet skal det ha vært like store fangster som i år i Tanavassdraget.

Sjørøretfangst på det jevne

Sjørøretfisket på norsk side av Tanavassdraget skjer først og fremst i den såkalte munningssonen (Tanamunningen-Langnes). Fisket der har tidligere begynt først den 15. juli og pågått ut august. I årets sesong ble fisketiden utvidet til perioden 23. juni til 31. august. Det knyttet seg spenning til om fangsten kom til å øke betydelig med det. Fangsten av ørret har tidligere svingt mye, og var oppe i 6 tonn det beste året tidlig på 1990-tallet. Etter en bunnotering i 2012, har den norske fangsten holdt seg stabilt på rundt 2 tonn de siste årene. Dette ble også fasit for 2017 (fig 5).

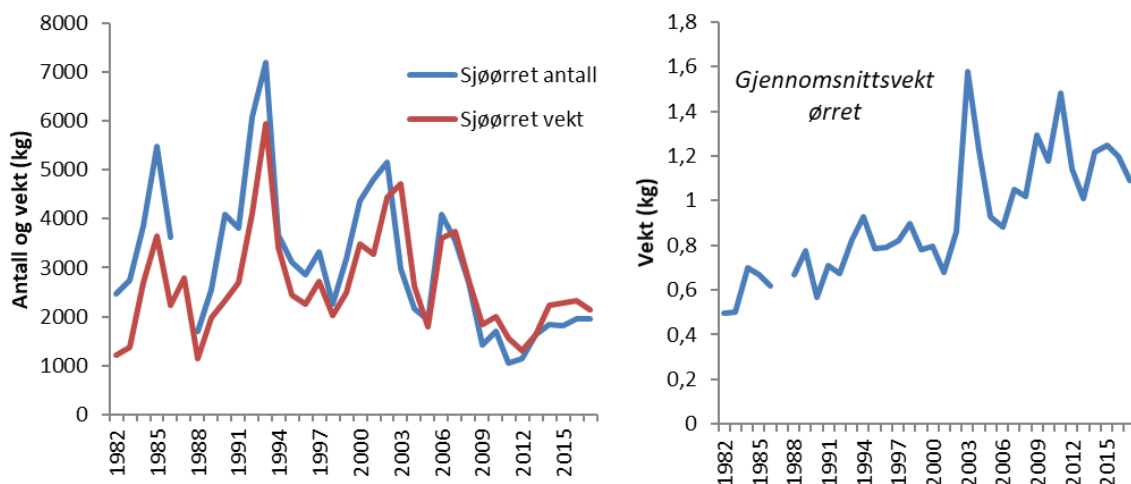

Fig 5: Til venstre; fangst av sjørøret i det norske fisket i Tanavassdraget angitt som antall og vekt (kg) i perioden 1982-2017. Til høyre; gjennomsnittsvekt på ørret fanget i Tanavassdraget i perioden 1982-2017.